Ч. 289 (11.250). Львів, вівторок 27. грудня 1927. Оплата почтова оплачена ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Адміністраційна активність.

Львів, 26. грудня 1927.

Сьогодні маємо вже ближчі відомости про передвиборчу конференцію, що відбулася в будинку воєвідства з ініціятиви й на запрошення воєводи Борковського. Не була це льокальна нарада, не мала вона характеру воєвідського, навіть характеру східно-галицького, тільки обіймала справу виборів на всій українській території під Польщею. Передвиборчий урядовий конвентикль 16-ти польських й асимілятор-сько-жидівських партій й груп відбувся за ініціятивою львівського воєводи, але в присутности воєводів: станиславівського, тернопільського й волинського.

Цей збірно-демонстраційний виступ воєводів, які притягнули до себе всі польські елементи, від найкрайнішої реакційної правиці до хлопської лівиці, які скупчили біля себе, як представників, виразників і виконавців державної влади, — консервативну традицію і капітал магнатерії, соціяльну перевагу і натиск дідичів, фабрикантів і купців, непереможний вплив костьола і „масову" потенцію польського хлопства, визначує характер адміністраційної активности. Є це явний, виразний і сконсолідований наступ на українське населення, наступ при допомозі усіх засобів, якими розпоряджає держава, польсько-латинська церква, адміністраційна машина і капітал у всіх своїх відмінах.

Ініціятива львівського воєводи й акція всіх „кресових" воєводів, акція під прапором „ідемо на вас", є — так сказатиб — особливим шляґером, є виключною специфічністю відродженої Польщі. Всюди у світі державна адміністрація не закладає рук підчас такого акту, як вибори до законодатних установ. Державні мужі: міністри й адміністратори є всетаки людьми, які мають не лише свої симпатії й антипатії, але й свої інтереси. Зовсім природно, що розпоряджаючи владою — вони дають підтримку спорідненим зі собою партіям, групам і напрямкам. Та таких виборів, таких виборчих орґій, як ділялися перед війною в Галичині, не було в світі, хіба в Румунії і то вже в новіших часах. Не диво, що „галицькі вибори" мали свою устійнену марку в Середущій Европі. Але навіть галицько-польські намісники, навіть кріавий гр. К. Бадені не дозволяв собі в тих справах на цинізм, щонайменше pro forma. Розвиненням баденівських виборів були вибори в Сх. Галичині в 1922 р., коли понад 20 тисяч українських селян, інтеліґентів і робітників заповнило тюрми відродженої польської держави, а карні військові відділи перевалювалися від одної місцевости до другої.

Однак і в 1922 р. виборчі експозитури Вітоса й Бриля та „організацій народових" переводили свою виборчу акцію не під явною фірмою уряду, тільки самостійно, рахуючи лише на підтримку учинної адміністрації. Треба було травневого перевороту 1926 р., треба було висунути на чоло державного й громадянського життя принцип моральної санації, чистих рук і чистих діл, принцип правди, законности і справедливости, щоби дожити хвилі, коли представники і виразники державної адміністрації самі візьмуться за мобілізацію всіх засобів, організуючи одну (меншу) частину населення істнуючої держави проти національної більшости її східної території. Державна влада, якою вона не булаб, без огляду на її походження і характер, усе мусить висловлювати принцип універсальности. Теоретично вона повинна стояти на сторожі інтересів і прав усіх народів усіх кляс, повинна бути виразницею інтересів збірного загалу. Коли навіть так не є, а воно з правила так не є, то й тоді державна влада мусить зберігати щонайменше decorum своєї універсальности, бо тільки тоді її істнування находить своє моральне оправдання.

Тимчасом тут важко добачити навіть декоративну стриманість. Навпаки, в ініціятиві й акції „кресових" воєводів добачуємо завадіяцько-молодецьку „відвагу" виступати явно, відкрито, проголошуючи посередньо виборчу боротьбу туземному населенню. По всім деклараціям, які досі перевалилися через пресу, явні й тайні заяви вищих і нижчих адміністраторів, є це організування й консолідування елементів „державних" проти „антидержавних". Розуміється, це теж специфічна особливість польських умовин і польської безтурботної дійсности, що урядові, півурядові чи зближені до уряду кола urbi et orbi проголошують, що громадяни сучасної Польщі діляться на дві категорії: на елемент „державний" і „протидержавний", на „відданих" і „ворожих" польській державі. Розуміється, „державним" елементом є поляки, „протидержавним" у більшій або меншій мірі всі непольські народи, а в першу чергу українці. Колиб це навіть відповідало дійсности, то ледві чи є в світі друга адміністрація, яка такий поділ — в той чи інший спосіб — анонсувала би, яка під прапором такого дивоглядного поділу велаб виборчу акцію. На таку визиваючу безжурність може дозволити собі тільки польська адміністрація, уставляючи в одному ряді 55 проц. поляків — як „державний" елемент, а в другому 45 проц. „національних меншостей" під фірмою „протидержавного" елементу.

Очевидно, різко „протидержавним" елементом є українці, сім міліонів українців. Галицькі українці були „протидержавним" елементом в 1922 р. тому, що не брали участи у виборах. Зновуж українці північних земель тому, що вибрали свою парляментарну репрезентацію, а не вибрали поляків. Тепер же українці під Польщею є тому „протидержавним" елементом, що постановили взяти участь у виборах і вибрати своїх представників. А вже вершком „протидержавности" є виборчий бльок непольських народів. Урядова „Ґазета Львовска" називає його „злосливим новотвором", бо є це

> „концепція спільного опору проти державної ідеї, а щонайменше нехіть проти найчисленнішого в Польщі народу".

Отже урядовий орґан домагається від „національних меншостей", а в першу чергу від українців не неохоти, тільки любови до „найчисленнішого в Польщі народу", очевидно за всі блага, що від 1918 р. впали на нас зі щедрої руки того народу.

Очевидно, зі становища державних чинників виборча пропаганда „протидержавности" є явним абсурдом, є з ґрунту фальшива, дитинна і шкідлива. Держава і державна влада спирається на основному законодавстві, на конституції, яка повинна бути джерелом не лише дальшого, розвиткового законодавства, але й яка повинна бути імперативом і дороговказом влади. А конституція й побудована на ній виборча ординація не знають такого дивоглядного поділу. Вони знають тільки громадян, рівних перед правом, перед законом. Вони ставлять до горожан означені вимоги і хто тим вимогам відповідає, той може здійснювати свої права. Зновуж виборча ординація вимагає скупчення якнайбільше сил, щоби осягнути корисні виборчі висліди. Горожани, згідно з постановами законів, мають право єднатися в союзи і бльоки, щоби осягнути законні цілі. Чомуж в такому випадку виборчий бльок поставлених виборчою ординацією й ґеометрією в крайно некорисне положення горожан української, білоруської, німецької й жидівської національности є „протидержавним виступом", є „спільним опором проти державної ідеї" і т. і.? Таж ніхто інший, тільки теперішні пропаґатори „протидержавности" непольських народів вертілися біля одного чи другого „протидержавного" елементу, щоби його втягнути в свої виборчі комбінації. І колиб так було сталося, колиб справді пануючій „санаційній" оліґархії були вдалися її заходи і колиб цей або той член теперішнього виборчого бльоку непольських народів пішов був з тактичних оглядів на виборчу співпрацю з нею, то чи це міняло б суть справи, то чи тим самим „протидержавний" елемент став би „державним", переродився би, перебув би сутню метаморфозу? Треба великої дози наївности, як не безмежної глупоти, щоби допустити таку думку, як дійсну, як реальну. Бо відносини між народами не укладаються на основі таких чи інших тактичних кроків, тільки на основі великого досвідного капіталу минулого і ще більшого капіталу майбутнього, що замикає в собі здійснення природних змагань кожної нації. Між життям і смертю, між розвитком і нидінням нема ніяких сутніх компромісів.

Польська адміністрація вступила на шлях горячкової активности, щоби з території Зах. України перефорсувати польське парляментарне представництво в широкому розумінні цього слова, себ-то або чисто польське, або — ще гірше! — служиво-хлібоїдське. В тій своїй акції користується вона всіми засобами до „арґументу" пропаґованої „протидержавности" включно. А розпоряджає вона не лише своїми власними матеріяльними й „моральними" засобами, але й засобами та силою костьола, соціяльно пануючих й упривілеєних кляс. Консолідація всіх польських чинників на території Зах. України є доказом, що балачки про те, немов то уряд і „санація" бореться з хоробливим польським шовінізмом, є казками для наївних дітей. Польський інтерес, інтерес всього польського народу, всіх його верств, кляс, груп — це перше й основне завдання. І для його здійснення треба використати навіть крилаті фрази, як це було безпосередньо після перевороту.

Українське громадянство стоїть у виборчій боротьбі без матеріяльних засобів, здане виключно на власні сили. Однак, не зважаючи на це, воно може осягнути великі успіхи лише з голою виборчою карткою, якщо у нас запанує єдність й однодушність. І тому наказом хвилі є створення великого українського національного виборчого фронту на найширшій основі.

Опозиція заломилася.

Дальші виключення з партії на XV. зїзді ВКП. — Репресії. — Покаяння Сокольнікова. — Декларація 12-ти. — Троцькісти. — Безпощадна боротьба з ними. — Кінець зїзду.

Дуже грізна та наскрізь неґативна постава XV. зїзду російської комун. партії до опозиціоністів, заповідження безоглядної боротьби з її головачами Сталіном, а далі постанова зїзду про виключення з партії ще й тих представників опозиції, що брали участь у зїзді, і накінець репресії проти опозиції, заініційовані на більшу скалю державним політичним управлінням (чека) ослабили її внутрішньо та розпорошили.

Зїзд виключив з партії між іншим Раковського, Муралова, Каменєва, Радека, Євдокімова, Авсєва, Смілгу, Смирнова, Пятакова, Лазаревича та інших. Усіх разом кругло 100. Між виключеними було дві фракції: одна під проводом Радека і Раковського, друга під проводом Каменєва. Раковський і Радек домагалися свободи пропаґанди своїх поглядів та свободи критики офіціяльної політики. Каменєв висував від себе і своїх однодумців менше радикальні вимоги, а саме годився на припинення протипартійної пропаґанди, але не похочував нічим підтримувати і боронити офіціяльної політики партії. Одначе ні вимог першої групи, ні „невтральности" другої зїзд не прийняв до прихильного відома а одних і других виключив із партії. Майже рівночасно арештовано з припоручення ДПУ видатного комуніста б. особистого друга пок. Леніна Мрачковського, що був між іншим організатором опозиції на Україні. Зновже видатний член опозиції Сокольніков покинув опозицію та оголосив у пресі мотиви свого вчинку. Між ними є й такі, незвичайно характеристичні для опозиції та її внутрішньої незґраности:

> „З уваги на істотні різниці поглядів, до яких прибули непорозуміння в ділянці зовнішньої політики і внутрішньо-партійної лінії вже кілька місяців тому я повинен був покинути тих товаришів, з якими я йшов. Ті різниці поглядів, які відділили мене від більшости Центр. Комітету, в значній мірі зліквідовані. Частина їх була перебільшеною. Я можу сказати, не сумніваючись, що по практиці двомітньої праці партії, по маніфесті, по проголошенні передзїздових тез і прийняті на зїзді резолюції про звіт Ц. К. я у всіх засадничих питаннях солідаризуюся з партійною лінією".

Опублікування такої заяви одного з найвидатніших опозиціоністів (до того видатного фінансового фаховця) і арештування Мрачковського спричинили в рядах опозиції констернацію та посіяли „деморалі-

заціїю. Наслідки того дуже скоро показалися. В часі останнього засідання XV. з'їзду (19. XII.) звернулася група 12-ти найвизначніших опозиціоністів до з'їзду зі заявою повної капітуляції та цілковитого підчинення всім вимогам партії. Під заявою підписані й такі стовпи опозиції як Зінов'єв і Каменєв, а далі Євдокимов, Бакаєв та інші. Вони просять, щоби з'їзд приняв їх назад до партії. Окрему заяву вніс Смілга, який підкреслив у ній, що хоч його й усунули з партії, то він і на далі остає чесним комуністом і що далі буде працювати тал добра пролетаріяту.

Проголосив цю декларацію з'їздові Риков. Зробила вона на учасників велике враження, але не зважаючи на те, що автори зарікаються вести в будуччині якунебудь пропаганду, що вповні підпорядковуються ідеольогічно та організаційно партії, з'їзд всеж таки не приняв заяви до відома, а відіслав її на розгляд до Центральної Контрольної Комісії та Центрального Комітету партії. При тім приняв постанову, що рішення в справі декларації 12-ти може запасти щойно по шести місяцях і то лише в тому випадку, коли поведінка підписаних буде згідна зі змістом їх власної заяви та з постановами з'їзду, при чому справу кожного підписавшого мусять покликані установи розглядати і вирішувати окремо. Ця постанова, відмовна для „покаянників" скріпить без сумніву позиції теперішньої партійної більшости, зокремаж Сталіна.

Найзавзятіше і найконсеквентніше поступає досі Троцький і його група. Тому нічо дивного, що до тієї групи найгостріше віднісся і сам з'їзд. В пресі появилися вістки, що в постановах з'їзду про цю групу є між іншим таке місце: всіх сторонників другої партії (т. є. троцькістів) буде вважатися за контрреволюціонерів і ворогів народу. Наскільких троцькістська група створила власну партійну організацію з власними осередками, філіями, гуртками, членськими вкладками і т. д. — то є вона не лише антипартійною, але й протирадянською і нелегальною організацією. І тому то радянський апарат буде з нею боротися так само, як з усякими іншими контрреволюційними організаціями. З тієї постанови виходить, що троцькістів будуть нищити так само як білогвардійців, не тільки тюрмою і засланнями, але й приноровлюванням до них „найвищої міри соціяльного захисту", тобто розстрілів.

Такими постановами про опозицію і закінчився XV. з'їзд російської, званої тепер всесоюзною, комуністичної партії дня 19. грудня ц. р. До нововибраного Центрального Комітету ввійшло 71 членів. До Політичного Бюра вибрав з'їзд Бухаріна, Ворошилова, Калініна, Куйбишева, Молотова, Рикова, Рудзутака і Сталіна. Генеральним секретарем і тим самим керманичем політбюра і всієї партії став знов Сталін. Він же й вийшов фактичним переможцем над опозицією.

Радянська Україна

Праці Ботанічного Інституту.

Внаслідок пятирічної науково-дослідчої роботи катедри ботаніки, що нині її перетворено на Інститут, зявилася низка наукових монографій та розвідок. Наступного року Інститут має ці праці видрукувати.

Археольогічні розкопини в Києві.

Протягом минулого року коштом Київського ОВК та великої допомоги Окрнаросвіти археольогічний комітет УАН (ВУАН) продовжував надзвичайно важливі для вивчення підземного Києва розкопини в садибі Трубецького та досліди Золотої Брами.

Звідомлення про роботи ВУАК-у.

Археольогічний комітет УАН цими днями випустив з друку коротке звідомлення комітету за 1926 рік. Крім підсумків археольогічної роботи на всім просторі України, „Звідомлення" подає низку статтей про досліди, що їх зробили київські члени ВУАК-у в Києві, на Київщині, Поділлі, Чернигівщині та Полтавщині.

Патольогічно-Анатомічна Комісія.

Спільне зібрання УАН затвердило постанову Фізико-Математичного Відділу про заснування Патольогічно-Анатомічної Комісії та Патольогічного Музею за головуванням акад. М. Мельникова-Разведенкова.

Організація Всеукраїнської Академії Мистецтвознавства.

Головнаука визнала за потрібне організувати в Києві Всеукраїнську Академію Мистецтвознавства. Вже обрано спеціяльну комісію з фахівців ріжних галузей мистецтва на чолі з академиком О. Новицьким, яка опрацьовує проєкт утворення Академії. В Академії будуть 8 основні відділи. Всеукраїнська Академія Мистецтвознавства буде другою в Радянському Союзі після Російської Академії Мистецтв.

Вірші про Мазепу.

Академик Перетц знайшов в одному з архівів Києва вірші про Мазепу. Ці вірші досі були невідомі для дослідників. У віршах обвинувачується Мазепу в зраді й вихваляється царя Петра та Меншикова. На думку академика Перетца вірші написано ще за життя Мазепи, приблизно 1709—10 рр.

До організації Української Художньої Галерії.

Спеціяльне жюрі відібрало з експонатів Всеукраїнської Художньої Виставки „10 років Жовтня" 150 робіт для організації Української Художньої Галерії. Серед відібраних експонатів є живопись, скульптура і графіка.

Організація Муніципального Музею в Києві.

За ініціятивою комісії Старого Києва й археольогічного комітету в Києві незабаром має здійснитися проєкт організації Муніципального Музею. Музейна конференція, яка недавно відбулася в Києві, звернулася до Укрголовнауки з проханням передати новому Музеєві так званий митрополичий будинок. У цьому Музеї будуть зосереджені всі експонати, що охоплюватимуть історію Києва з стародавніх часів аж до сьогодні.

Вшанування академика Д. Багалія.

Дня 10. грудня в салі Музею Революції відбулося вшанування 40-річної професорської і 50-тирічної наукової діяльности відомого українського вченого, одного з фундаторів Української Академії Наук, історика й академика Д. Багалія. На ювилейне свято прибули всі академики, представники наукових і громадських організацій, що влаштували ювилятові урочисту овацію. З привітанням виступили президент Академії Наук академик Липський, а потім секретар Академії Наук академик Кримський, що передав Ювилятові „Ювилейний Збірник", виданий ВУАН. Від Сельпітерну виступив з привітанням Одинець і від Укрголовнауки проф. Семковський. Представник Окрвиконкому передав Ювилятові грамоту від робітників і селян Київщини. Відповідаючи на привітання, академик Багалій заявив, що він і надалі ще з більшою енергією працюватиме в користь української культури.

Словник с.-г. терміньольогії 25-ма мовами.

Міжнародній Інститут Агрікультури в Римі повідомляє про видання словника с.-г. терміньольогії у 25 мовах, в тому числі й українською мовою. Пояснювальний текст буде виготовлений двома мовами — французькою та англійською. Праця розрахована на 3 тис. сторінок великого формату. Українську частину словника запропоновано скласти Інститутові української наукової мови.

Найближчі завдання в галузі піднесення сільсько-господарської продукції.

X. Висновки.

Сільське господарство — це організм, в якому праця одного органу відбивається на стані іншого органу. І так само, як і кожний організм, мусимо й розвивати його всебічно, гармонійно. Перерозвиття одної галузі чи недорозвиття другої, може привести до поважних занедужань. Тому й апарат для піднесення с.-г. продукції мусить розвиватися всебічно, гармонійно, рівнобіжно.

Ми переглянули головніші заходи до піднесення с.-г. продукції на українських землях по цей бік Збруча і Дністра.

Бачимо, що багато заходів не від нас залежить, що ми безсилі їх перевести в життя, бо занадто бідні і малоправні. Про ці галузі праці хай подбають наші політичні організації, наші майбутні посли в соймі, наші представники в органах самоуправи.

Інші заходи цілком можливі до переведення в життя силами наших кооперативних та культурно-про-

---

Мих. Рудницький.

Танці та театр.

Кажуть що геніяльні відкриття були нераз наслідком сліпого припадку. Вся заслуга відкривників була тоді тільки в тому, що вони ствердили істнуючий факт, такий звичайний і природний як те, що є незалежне від людської волі. Після Архімеда та Шварца таке відкриття в нашім світі зробив я; а саме в той день, коли підчас вистави нашого театру почув у порожній салі голосніше тупіт ніг над своєю головою як слова суфлера до непідготованих акторів.

Це моє відкриття, давно відоме як явище, стане тайже науковим законом, коли я перший сформулую його так: наша львівська інтелігенція стоїть під планетою чарльстона. Як кожна нова правда, ствердження цього факту викликало вже загальне обурення. Коли я натякнув на це явище в театральній рецензії, 90 проц. танцюючих почало глядіти на мене оком бульдога, який не розуміє, навіщо йому відбирають останню кість, що лишилась йому як найсмачніший клаптик із бенкету.

Якби не те, що вони мають до мене зовсім невиправданий жаль і кривдять мене, я ніколи не прохав би у них прилюдно вибачення за мою недискретність. Я розумію їх прегарно: „досить уже приємностей звязаних із патріотичним обовязком, філянтропією та громадянським примусом! Ми хочемо раз справжньої приємности по власнім виборі та вподобі!" І вони танцюють. Так само як інші з власної приємности ходять на засідання, на пиво, а навіть пишуть статті що теж нікого не торкаються. „А зрештою — чув я найщиріший аргумент — що мають танці спільного з театром? Чому ви не чіпаетеся тисячі інших, які не ходять навіть на танці, взагалі нікуди, і до театру ні?!"

Люди в розпалі щирости стають засліпленими і часто помиляються. Танці мають із театром багато спільного і тільки тому вони мене зацікавили. Я не про те, що згідно із традицією нашого театру навіть трагедія без танців виходить якось мляво. І не про той европейський балет, який в очах неодного жерця Терпсихори видається найвищим шпилем театрального мистецтва. Мене цікавлять танці як фізична та духова потреба сучасного інтелігента. Всі знаємо, що вона прийшла до нас із Заходу як післявоєнна епідемія. Після літ придушеної атмосфери та жахливих картин люди відчули потребу реакції.

Танець як дуже людська потреба такий самий зрозумілий як потреба вряди-годи випити. Дехто згадав би естетику та гігієну. Деякі особи впевняють, що нема нічого кращого для здоровля як раз на місяць прочистити свій організм алькоголем на протязі одної ночі. Ріжниці поглядів у цій справі такі розбіжні, що деякі починають пити вже день в день і не пють тільки раз у місяць. З тої самої причини аматори танцю танцюють тільки тоді, коли є час, гроші та нагода. Чи краще було би, якби вони за той час пили? На це можуть дати конкретну відповідь лікарі... коли діло йде про гігієну. Колиж про естетику, на це найкраще відповідають самі учасники танцю, які мають змогу подивляти привабливі порухи підстаркуватого покоління спрагненого відмолодження.

Ах, правда! є в усій цій історії ще й... голова. Між людиною, що всю ніч пе і людиною, що всю ніч танцює є важлива ріжниця: у першої мозок має приблиски небуденної інтелігенції, коштом решти тіла; у танцюючого тіло працює весь час коштом мізку. На другий день мозок пяного не має великої пошани для своєї особи; мозок танцюриста вважає себе божеським.

Жорж Сорель у своїй студії про мистецтво звернув увагу, що незвичайне поширення музики можна розяснити тим, що в ній кожний почуває себе виконавцем. Хто сам грає, має ілюзію, що творить. Глядач у театрі може щонайвище бути відтворцем. І то при помочі мізку, коли в силі вжитись у світ бачений на сцені. Нинішне поширення танців має джерело в тій самій спонуці: творити щось самому. І то при помочі того, на що бодай половина людського роду є найбільше горда: свого тіла.

Людина, що відтворює щось, має почування, що її життя стає багатше. Може навіть щойно тоді почуває, що справді живе. Ніяка форма мистецтва не дає людині такого безпосереднього враження, що вона живе як танець, що вводить в рух ціле тіло. Нема найменшого сумніву, що з танцем звязаний нині дуже сильно і сексуальний момент. Факт, що тисячі поважних людей, які не мають іноколи сміливости прилюдно [illegible]ити, не соромиться робити вихиляси своїм тілом є в тісному звязку із заходами Штайнаха та Воронова. А що Воронов добачує єдину можливість відмолодження людства при помочі малп, люди пробують наблизитись до цього ідеалу.

Глузувати з танцю можуть лише люди невражливі на красу тіла. Але також і ті, що є саме вражливі на цю красу. Люди, що відчувають потребу танцювати, хотять висловити те, що переживають, так само як ті, що пишуть. Та що сказали би ви, якби на всіх зайшов дур писання? Ви всі, що танцюєте, сповідаєтесь порухами свого тіла із порухів своєї душі. І тому не дивуйтесь, що деякі з вас доводять нас, що не танцюють, до сліз... сміху.

У кривулях чарльстона ми читаємо вашу тугу за чимсь, що виповнило би вашу нудьгу. Нудьгу, яку не в силі вам заступити ні книжка, ні театр, ні товариська розмова. Ви хочете бути діяльними і стаєте акторами. Так, танцюючи, ви граєте молодих і веселих. А нема нічого веселішого як старі тіла, що хотять бути молодими і нічого сумнішого як веселість знуджених. Вам не треба театру, бо ви самі його творите. Ви даєте доказ чималої сміливости повторяючи прилюдно пози, які викрутасами гротески мають мати в собі відблиск краси.

Та найсміливіші із вас не зважуються попробувати своїх сил як актори на сцені. Цього не навчила вас чужина. У культурних країнах великі письменники та діячі вважають своєю честю стати акторами. Кожний, що почуває в собі хист передавати світ переживань жестами та словами, йде на сцену. Є й десятки тисячі танцюючих, денебудь, при якійнебудь нагоді. Але вони роблять це із такої самої простої потреби як їдять, пють, вправляються в руханці, читають книжки та ходять до театру. Вам, чарльстонова молодосте, танці заступають лише ті потреби, що починаються вище уст, до мізку включно.

Ось чому спочуваю з вами і заздрю вам.

освітних організацій і за них ми, оче видячки, не гаючи часу мусимо узятися дружно, енергійно та організовано. Нарешті є багато таких заходів, що залежать від волі окремого господаря. Це передовсім справа сільсько-господарської освіти. Коли людина хоче щось знати — вона може того знання добитись! Є книжки, є часописи, є знаючі люди, яким можна написати, яких можна розпитати про все, що когось цікавить — лише треба трохи пошукати, де є ті книжки, де — ті часописи, де — ті люди. Звичайно, що притому й витрати будуть, але на тих не треба звертати уваги — все це окупиться.

Зокрема, маючи на увазі зиму й літо рахую найбільш нагальними справами: 1) справу організації зимових сільсько-господарських курсів та зимових с.-г. шкіл; 2) справу організації повітової та районової агрономії; 3) справу організації літніх експедиційних обслідувань українських земель; 4) справу організації колективних дослідів на селянських полях в найближчому літі; 5) Меліоративні заходи наступного літа; 6) Розробку пляну праці по с.-г. кооперації; 7) Розробку пляну праці по кредитуванні сільського господарства.

Кожне з цих важливих питань, на мою думку — мусить якнайшвидше розробити окрема комісія при одній з львівських централь. Разом всі ці комісії моглиб скласти Агрономічну Раду, при тійже централі, а ця Рада малаб вирішити і перевести в життя питання 8) — про скликання Українського Агрономічного Конгресу й інші загальні питання. Конгрес ухвалив би роботу Комісій, поробивши потрібні зміни, обрав би постійний агрономічний осередок, який далі і кермував би цілою справою агрономічної допомоги українському населенню по цей бік Збруча та Дністра.

А поки робота комісій буде перероблена, поки буде скликаний конгрес — одна комісія мусить вже зараз перейти до реальної праці — це комісія по організації сільсько-господарського шкільництва!

Присвятім один місяць — справі організації сільсько-господарських курсів!

Памятаймо, що як „нема знання — нема й хліба“!

Агр. Віктор Доманицький.

Українська Опера.

Виступи М. Голинського і А. Рудницького в харківській опері.

Наші земляки Голинський і А. Рудницький, перший як оперовий співак, другий як дірігент опери, тішаться на Україні великим успіхом. Дня 14. п. м. співав Голинський партію Хозе в опері „Кармен“, а А. Рудницький дірігував у тій опері. В харківських „Вістях“ з 17. п. м. находимо дуже прихильну оцінку виступу обох земляків пера Ткаченка.

„Далеко краще — пише Ткаченко — стоїть справа з виконавцями інших партій. Голинський (Хозе) дав правильне наростання драматизму, поволі підсилюючи виразність співу, розгортаючи щодалі більше свої прекрасні голосові дані і засобами вокалу даючи велике емоціональне напруження. Приємно вражає відсутність будь-якої сантиментальности в образі Хозе.

Оперу веде дірігент Антін Рудницький. Цей перший виступ дірігента в „Кармен“ виявив здоровий художній смак артиста, темпераментність та напружену динамічність в передачі і строгу ритмічність. Дірігент не вдається в деталізацію але його малюнок мельодії, ритму й форми чіткий. Особливо похвальним є прагнення дірігента досягти строгої ритмічности, чого так бракує більшості наших співаків та навіть і нашому кваліфікованому оркестрові. Отже, виступ молодого дірігента треба вважати за цілком вдалий, особливо, коли взяти до уваги прискорену підготовку вистави. Можна не погоджуватися с трохи прискореними темпами, що їх дає дірігент, але в кипучій музиці Бізе вони влучні і льогічно обґрунтовуються“.

Таку саму прихильну оцінку виступу обох їх стрічаємо і в харківському „Комуністі“ з 16. грудня п. р. пера В. Костенка. Про Голинського пише він між іншим: „Голос Голинського і користування ним чудові (особливо горішні металеві звуки)“, а про А. Рудницького: „В особі А. Рудницького має харківська опера дірігента, цілком сформованого з художнього боку, дірігента з певним, мистецьким обличчям“.

Театри.

„Коопер. Український Театр“ під дирекцією н. Стадника (вул. Шашкевича).
Понеділок 26-го 3. год. попол. „Ой не ходи Грицю“.
7·30 год. веч. „Вій“.

Міський великий театр:
26-го год. 3·30 попол. „Галька“ (ціни знижені).
26-го год. 7·30 веч. „Донна Оретта“.
27-го „Паганіні“.
28-го „Д-р Юлій Сабо“.
Початок 7·30 вечером.

Міський „Театр Новин“:
26-го год. 3·30 попол. „Найкраща з жінок“ (ціни знижені).
26-го год. 7·30 веч. „Хай мене чорти!“.
2?-го „Д-р Юлій Сабо“.
Початок 7·30 вечером.

Кіна.
„Палас“: „Перла гарему“.
„Лев“: „Королева сторчиків“.
„Аполло“: „Флірт з небішиком“.
„Фатаморгана“: „Скомпромітована молодиця“.

НОВИНКИ.

— **Великий політичний процес.** Дня 24-го січня 1928 р. почнеться перед судом присяжних велика розправа проти 17 українців, обвинувачених у державній зраді, шпигунстві, а двох із них у вбивстві куратора Собінського. Процес передбачують на три тижні. Вестимеради. Ангельський, обвинувачувати прокур. д-р Ланевський. Склад суддів присяжних ще невідомий і буде вильосований цими днями.

— **Погода.** Великий мороз розмяк як суворий батько, що занадто розгнівався на свої діти. Люди, що вбрали великі кожухи та теплі хустини з недовірям виставляють голову. Берлін випередив усі наші столиці: там нежданно настало 8 ст. тепла і всі вулиці залила вода, що перемінила їх у болото. Управа міста не може очистити вулиць. Тільки в Австрії мороз держиться на далі.

— **Львівська темна хроніка.** На Сиґнівці найшли нежину в керниці 25-літню Анну Юнґ, з головою загорненою сильно в хустину. Підозріння вбивства пало на її пасерба, якого арештували. — Арештували молодця без ніякого зайняття, Казимира Пелеха, що збирав оголошення на „Адресник“, а в дійсности жив із вуличної дівчини, яку звів на шлях розпусти. — Поліція піймала дальших членів злодійської спілки, що ограбила кілька більших крамниць, а також окремішних мистців, що вдоволялись чужими портфелями. Їх прізвища: Бяловонс, Гініґ, Шварц, Гамер і Стайль.

— **Із сільських трагедій.** У Чорткові суд присяжних судив селян з околиці Теклю Василик і Івана Шкільного за потайне вбивство мужа Теклі. Коли Йосиф Василик був у Канаді, його жінка почала жити з молодим парубком Шкільним. Муж вернувшись з Канади ствердив це, але коли жінка розкаялась і обіцяла поправу, вибачив їй. А проте потайки продовжувала далі роман із Шкільним. Епільогом цього роману було спільно обдумане вбивство Василика, якого задушили в почі та повісили в стодолі, буцімто він скінчив самовбивством. Теклю Василик засудили на шибеницю, а її спільника Шкільного на 10 літ тяжкої вязниці. Є це вже четвертий засуд смерти в Чорткові за короткий час.

— **Для кандидатів техніки.** Дістаємо проспект саксонської техніки в Hainichen яка подає до відома всіх, що хотіли би виїхати на технічні студії на чужину, що має відділи будови машин і залізн. мостів, для інжинірів і веркмайстрів. Писати можна туди українською мовою на адресу: Technikum, Hainichen, für Mahr David, Sachsen.

— **Рекорди.** Летун Каліцо обвинувачений у фальшивім леті на висоту, признаний слідчою комісією в Парижі таки рекордистом з 9. жовтня 1924 р. у леті на 12.066 м. Але йому відберуть відзнаку „почесної леґії“, тому, що в 1927 р. він хотів пофальшувати новий рекорд. — Найсильніший відсилач радіо у світі є свіжо відкритий під Берліном у Зеезен. Він має 120 кільоватів і 22 Амперів. — Два льондонські денники підписали з норвежською фабрикою паперу контракт на доставку... 70.000 тонн паперу, вартости 17 міл. норвежських кор. — У Варшаві переведено за 2 дні 40 ревізій в осіб підозрілих у комунізмі. — У Мадриді померла одна із найстарших акторок у світі Ана Гонзалес у 105 р. життя, граючи ще до останніх літ. Вона була простого походження і найбільшою еспанською драм. артисткою; вміла напамять 1000 роль.

— **Літературний куток.** Польський поет Леопольд Штаф дістав державну нагороду за том поезій „Іґольне вухо“ на підставі присуду жюрі складеного із представників ріжних письменських товариств і делеґатів м-ства освіти. Жюрі 5 голосами проти одного вибрало згаданий твір на нагороду, а міністерство признало його як виїмково визначне літературне явище на протязі останніх 3-ох літ, що не лише збогачує літературне надбання поета, але ще й переходить до скарбівні рідної літератури. — У Мюнхені помер сеніор нім. письменників Міхаель Ґеорґ Конрад у 82 р. життя. Із його повістей найбільше відомі „Розумні дівиці“, „Маєстат“, „Про що шумить Ізар“ і „У пурпуровій темряві“. Він оснував у 1883 р. передовий журнал „Ґезельшафт“, був одним із перших, що зрозумів талант Ібсена, Золі, Гавптмана, Демеля та Лілієнкрона. — У Льондоні продали рукопис Золі з повісти „Доктор Паскаль“ за 20.000 зол. себто за більше ніж він дістав за неї гонорару. За оригінал одного славного вірша Роберта Бернса „Моє кохання, моя червона рожа“ заплатив якийсь аматор поезії 85.000 золотих!

— **Чудасії.** Вища Палата в Будапешті вела дискусію над такою справою: один з її членів Валентин Шпй є дрібним господарем із села Наґі-Ірманд. Місцевий суддя визначив його як і всіх інших мешканців по черзі на нічного сторожа. Шпй заявив, що вартувати не буде, бо така функція не личить його становищу „льорда“. Суддя подав його в суд. А щоби Шпй міг стати перед судом, його товариші з „палати льордів“ мусіли взяти з нього „недоторканість“. І вони це зробили. Нехай суд журиться такою важкою проблемою: чи функція нічного сторожа ображує становище члена „Вищої Палати“.

— **„Суха“ Америка.** Ліга тверезости в Ню-Йорку видала бюлетен, який стверджує, що боротьба з алькоголем стає щораз важчою. За минулий рік поліція арештувала 711.000 осіб у нетверезім стані. Згадана Ліга „сухого режіму“ призначила 10 міл. дол. на нову пропаґанду проти алькоголю. Варт було би обчислити, скільки коштує Америку кожний непючий громадянин.

— **Небуденна виставка.** Відомий паризький лікар умових недуг Марі, влаштував оригінальну виставку, яка має чималий успіх. Він зібрав образи та різьби численних своїх пацієнтів, божевільних із мистецьким талантом. Неспеціялісти не в силі відріжнити більшости цих творів від мистецтва деяких модерних напрямків. Відомо, що одним з найбільше популярних гасел модерного мистецтва було визволитись від усякої контролі розуму та довіритись своїм підсвідомим духовим силам. Чимало із виставлених творів має всі прикмети справжнього таланту. Інші не ріжняться нічим від творів нормально думаючих артистів. Та загальна риса цих творів: посвоячення із наївним мистецтвом первісних народів, в яких уява схожа з дитячою уявою.

— **Акторська карієра.** У Льондоні грають тепер одну пєсу, яка зробила славним не автора і не головного її актора, а зовсім звичайного дебютанта... і то не з огляду на його акторський талант. Цей актор-дебютант: Джон Елліс, кат по професії. В 1924 р. він пішов на пенсію повісивши за все своє життя 203 злочинців. Та заробив на цьому так мало, що не міг жити з пенсії. Елліс каже, що після війни тільки катам не підвищили в Англії платні. Він шукав довго зайняття. Став фризієром. Та коли клієнти довідались, що їх голова в руках... ката, вони з острахом відходили до іншого фризієра. Ану-ж у такого професіонала прокинеться стара жилка? Аж ось Елліс зустрів директора малого театру, який ставив пєсу, де виступав дійсний кат, що на сцені мав затягати шнурок на шию славного бандита. Він запропонував Еллісові ролю в цій пєсі. Цей згодився. Виступив на сцені як виступав при всіх екзекуціях: весь у чорному, з червоною хустиною за поясом. Кат виходить на помост, звязує горожі-бандитові руки і ноги, накидає зашморг на шию і вибиває з-під його ніг драбину. Актор повис у воздусі, але живе тільки тому, що він опирається на підставі, невидимій для глядачів. Відомий актор, що грає ролю бандита, Морріс, оповідав, що за кожним разом він має жахливе враження, що на шию закидає йому шнур дійсний кат, який робив це стільки справжнім злочинцям. А публика реве із зворушення. Театр повний. Аж преса почала кричати і генер. театральний цензор покликав до себе директора театру, домагаючися скорочення цієї катівської сцени. А Елліс у ролі актора каже: „Я тішлюсь на сцені більш як підчас дійсної екзекуції“. А може би директори наших театрів попробували заанґажувати на актора людину з якимсь сензаційним минулим?

— **Світова всячина.** Союз мадярських артистів звернувся до бурмистра Будапешту із проханням, щоби не дозволив гостинних виступів чужинним театральним трупам. — Альбанський сенат прийняв законопроект, щоби Ахмад-Зоґу міг носити титул „спасителя нації“. — Перший льорд англ. адміралії заявив у парляменті, що Англія не змінить своєї морської програми під впливом нових планів Америки: збільшити свою фльоту. — Райхстаґ прийняв законопроект, щоби побільшити платню держави. урядовцям. — У Сао-Пауло (Бразилія) відкрили нові нафтові терени. — Провідник індійського національ. руху Магатма Ґанді занедужав наслідком апоплексії. — У Мукдені зловили двох комуністів, що хотіли висадити у воздух арсенал і розстріляли їх. — У долині Ґанґа (Індія) епідемія холери триває далі. На протязі тижня 4.200 нових недужих. — У 200 милях на півд.-схід від канарійських островів запримітили 5 великанських криг. — Французький корабель розбився на скелях недалеко Портуґалії. — У Драммені (Норвеґія) згоріла великанська фабрика паперу вартости 4 міл. зол.

— **На Ялинку!** Купуйте всякі прикраси тільки в „Фортуні Новій“ Львів, Руська ч. 1. 1—1

Луговий Вечір.

Прилюдний виступ відділів львівського „Лугу“.

Товариство руханкове „Луг“ у Львові, що має велику салю на вправи і сходини при вул. Коперника ч. 5, влаштувало 18. п. м. прекрасний Луговий Вечір у салі Т-ва Лисенка. Вечір пройшов з таким успіхом і так захопив дозвелі численно зібрану публику, що годиться присвятити йому окрему згадку.

Годі переходити нам подрібно незвичайно богату його програму, що складалася аж з 12 найріжнородніших точок, а все таки скінчилася вчасно і певно нікого не втомила. Але відмітити мусимо ґраціозні вправи Луговичок хустинами, національні танці малих Луговичок (гідні того, щоб їх запродукувати в найкращій оперетці), вправи Луговичок палицями, вправи малих Луговичок хустинами, ритмічні вправи Луговичок до пісні „Чорна рілля ізорана“ й ін. Окремо слід згадати про національні танці, виведені 4-а парами і трудні мішані вежі, виведені 7 Луговичками і 12 Луговиками. З вправ малих хлопців відмітимо вправи малих Луговиків на козлі і вежі малих Луговиків; а вправ старших Луговиків (було їх 20) заслугують на увагу дуже трудні вправи на коні (виведені просто бравурно) і вежі, що вимагали не-абиякої вручности (10 Луговиків).

Зовсім окреме місце в програмі цього вдатного вечера займала показова боротьба боксу (2 пари), а також прегарно виведена руханка важкої атлетики (10 Луговиків) і показова боротьба важкої атлетики (2 пари). Одно і друге вказувало на те, що львівський „Луг“ плекає в себе дуже ріжнородні ділянки спорту і то в найширших розмірах. З того, що ми бачили, видно, що він виробив уже дуже гарних боксерів і силачів і час, аби виступив з ними на окремім вечері (евентуально до спілки з Соколом-Батьком і Спорт. Т-вом „Україна“).

Треба ще зазначити, що вечір зачався точно і всі точки його програми виконувано швидко одну по другій, без зайвих павз. Постава всіх вправляючих відділів — а було їх, як читач бачить, немало! — була увесь час бадьора, просто зразкова. Жаль тільки, що між захопленою публикою не було буквально нікого з львівської української інтеліґенції. Всі присутні, як вправляючі на сцені, так і люди на салі, рекрутувалися майже без вийнятку з найбідніших робітничо-ремісничих кругів українського Львова. Українська інтеліґенція могла теж провести цей вечір дуже гарно, а навіть дечого навчитися.

Ініціаторам і впорядчикам цього гарного вечера, зокрема голові „Лугу" д-ру Дашкевичеві, заст. голови п. Козланюкові, п. Мамчаківній і студ. Мамчакові, належиться щире признання за їх велику, повну посвяти працю.

Дописи.

ТЕРЕБОВЛЯ. *(Другі громадські вибори в селі Кобиловолоки).* З початком листопада н. р. відбулися в Кобиловолоках, пов. Теребовля, вибори до гром. ради в громадській канцелярії серед села. Перед першими виборами громадський наказаний війт М. Давискиба скликав прибічну раду, зложену з 8-х поляків і 2-ох українців, і в тій цілі, щоби налякати українців, поставив внесення, щоби громаду Кобиловолоки розділити на дві части „руську і польську". Ухвалу таку принято, вписано до книги ухвал і підписано 8-ма поляками. Відтак поляки зажадали 20 своїх радних, грозили бойкотом виборів, вкінці, не взявши ні одного українця до виборчої комісії, приняли умисно одного зі своїх, котрий не був навіть виборцем і переводили вибори так, щоб мати причину і дані до внесення й виграння протесту. Внесений протест поляки „виграли" і в днях 7., 9. 10. грудня н. р. при 14° морозі і сильнім вітрі відбулися у нас другі вибори, але вже не в громадській канцелярії, але в другій части села і то в польській школі, під особливішою опікою управителя тої школи, перевертня Петра Кечура. Все те сталося всупереч виразній обіцянці старости, яку він дав нашим делегатам і проти приказу, виданого старостою наказаному війтові М. Давискибові. З тої головно причини не дійшло знова до порозуміння між поляками й українцями. Війт М. Давискиба не взяв знова ані одного українця до виборчої комісії. По довгих торгах принято лише наших мужів довіря і то тут. громадянина д-ра Василя Трисуха принято аж тоді, коли заявив, що вийде щойно тоді з салі, коли прикажуть поліції його усунути. Відразу завважено, що листа IV. кола була ганебно сфальшована. На запит прав. комісаря, де є контрольна листа перших виборів, предсідник комісії М. Давискиба відповів: „Згубілясє". До листи IV. кола всякі „мазепи" повписували около 150 виборців поляків. Малолітні хлопці, дівчата, завиті хустками, за котрих ледви ніс було видно, йшли по кілька разів і кидали картки за себе і за інші особи. Не помогли спротиви наших мужів довіря: комісія все збувала їх криком і погрозами, а важних фактів не хотіла зовсім в протокол вписати. Тим чином вибрали поляки в IV. колі своїх 12 радних і 6 заступників. Голосування виборців III. кола тревало від год. 9·30 рано дня 9-го до год. 4·30 рано дня 10-го грудня н. р., себто цілий день і ніч — разом 19 годин. Вже заздалегідь знали наші, що так буде, бо поляки заповідали таку штуку. Між тим дня 9-го в год. 6-ій вечером посипалось каміння з-за угла хати на голови наших виборців. Каміння влучило П. Маковського, І. Бендзака і П. Волошина в голови. Інші поляки били в палках, викликуючи замішання і переполох між виборцями. Постерунковий Весоловський, котрий стояв близько, заявив: „Я ніц не відзялєм, ані ніц не слишалєм". Наші делегати представляли теребовельському старості перед розписанням виборів, що може прийти до небажаних і сумних подій, бо перед двома роками коло тої самої польської школи, в перший день Великодних Свят зараз по Службі Божій і по горячій проповіді латинського священика, забили польські молодці камінням свого таки 20-літнього товариша. Крім цього в часі чотирьох останніх літ були у нас ще три огидні убийства, а всі в польській части села. Убийників ухамінованого молодця, які щойно недавно повиходили з вязниці, вписано теж на листу IV. кола і вони віддали свої голоси, а польська комісія приняла їх, не зважаючи на спротив наших мужів довіря. Додам, що поліціянт поліяном говорив до наших жінок: „Порядні жінки в тій порі сплять. Йдіть додому". Але наші жінки відповіли: „То непорядні сплять, а порядні чекають, щоби сповнити свій обовязок!" У III-ім і II-ім колі вийшли наші радні в числі 24. В I-ім колі зірвались дальші надужиття. Не пропущено наших виборців з повновластями, підчас коли поляки своїх без розбору всіх пропускали, і наша листа перепала всього 4-ма голосами! Перебув наш нарід добру школу коло польської школи; богато дечого навчився! Пізнав, що ще й досі гром. наказні війти і їх прибічники мають більший голос, як їх старости і воєводи і тому роблять безкарно безправства по вказівкам місцевих і повітових кацапів. Подаємо це тому, що ми відносились передтим до теребовельського старости і тернопільського воєводи з обширним меморіялом, а наші делегати отримали від них запевнення, що всі нелегальности будуть усунені. Тимчасом сталося зовсім навпаки. Очевидно — вносимо протест, припускаючи, що навіть в інтересі польської держави, в котрій живемо, лежить, щоби право запанувало над безправством.

Сокальщина *(Нова порода хлібоїдів в нашім повіті).* На днях виплила в Сокальщині нова партія — „монархістична". Від неї партії шпиться в Сокальщині якийсь Івасик, що всім і все обіцює богато благодатей, щоби лише люди вписувалися до його „партії". Цей панок оголосив і своє віче на день 18.XII. Селяни не зійшлися, тому віче відложено на 19.XII. Селяни знову не дописали. Відложено отже віче в третє на 20. ц. м. Відповідні люди ходили по місті, тягали людей, бубнили в бубни і т. п. Одначе й ця „праця" на нішо не здалася. Селяни зрозуміли добре інтереси „партії", що за чужі гроші хоче здеморалізувати Сокальщину. На віче 20.XII. знову ніхто не явився. Не помогли й конференції зі старостою і з поліцією, які відбуває п. Івасик. — Слід зазначити, що цей панок на своїх нарадах по селах (мав їх уже 4) окружується все поліцією. Імена людей, що попали в цю „партію", небавком оголосимо в пресі. Наші люди в Сокальщині повинні дати належну відправу панам-„монархістам", що поважилися торгувати душею українського народу. — *Селянин.*

З театру.

„Донна Оретта", комедія в 3 актах Джіованні Форцано.

Заздалегідь треба ствердити, що ця комедія Форцана, сучасного популярного італійського письменника, збудована дуже добре сценічно і має зручний, легкий діяльог. Видно, що її автор, у нас зовсім незнаний, має добрий літературний смак і немалу дозу справжньої письменницької культури й драматичного хисту.

Акція цієї комедії, виведеної на днях уперше на сцені Великого Міського Театру, відбувається у Фльоренції в часах дозрілого ренесансу, коли то люди не дуже гамували свої пристрасти. Ця історичність комедії дала нашому авторові змогу вивести перед наші очі кілька дуже інтересних типів (сама Донна Оретта, її муж, куртизана Дженовефа, князь ді сан Жемігрaно й ін.), які відтворили нам живо тодішню епоху з її розпуданим, повним розмаху життям, з її блеском, веселістю, куртизанами, взагалі з людьми, що вміли жити.

Зокрема цікавий тип Донни Оретти, жінки купця, що управляє любощі на всі сторони наче спорт і воловодить мущинами, як хоче, але вкінці сама залюблюється не на жарт. Ця гарна жінка, повна жіночої хитрости й пікности, зводить не тільки свого чоловіка, але й обох своїх любчиків: торговельного помічника Лянцо і шляхтича Бонакорсо, щоби при першій нагоді залюбитися в графові і вкінці таки здобути його для себе. Хитрощі, яких вона вживає, щоби добитися того, що вона рішила в своїй голові і в своєму серці, є основою цілої комедії Форцана, яку варто побачити на сцені. Інші особи, що виступають у цій комедії, служать тільки доповненням або підчеркненням ролі Донни Оретти не виключаючи навіть куртизани Дженовефи, яка з деякого погляду є її протиставленням.

„Донна Оретта" пройшла з великим успіхом на сцені не тільки завдяки своїй стилевости, але й завдяки добрій грі акторів. Головну ролю відіграла п-а Мазарек інтелігентно, з великою вервою й летом. Ролю куртизани відтворила з історичною ренесансовою стилевістю п-і Носажевська. Граф п. Шиманського був віродостойним типом, хоч подекуди мав надто гротесковий тон. Добрий був теж муж Донни Оретти (п. Гутнер). Поменші ролі без закиду.

В театрі порожно тасамо, як в українському.

I. Н.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Яминї. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

У відповідь на „Листи до Редакції", поміщеного в 278 числі „Діла" з 12. грудня н. р. Надзірна Рада „Народної Гостинниці" просить помістити отсе

ПОЯСНЕННЯ:

Перш усього мусимо ствердити, що до Надзірної Ради, Дирекції та Контрольної Комісії „Народної Гостинниці" входять поважані люди з ріжних станів нашого громадянства (юристи, банківці, купці й промисловці), між якими є члени основники Товариства, а також і люди які свого часу, ще в часах передвоєнної екрути, коли само існування „Народної Гостинниці" було загрожене, врятували її від упадку, беручи на себе особисто дуже високу фінансову гарантію за добровпалиння тієї установи. Отже людям цим належить наслівно бодай стільки само на добрім імени та на поважанню „Народної Гостинниці", як і підписаним за згаданім листі до Редакції 18 особам, з яких тільки 2 є її членами.

Щодо каварні і ресторану, поміщених в камениці „Народної Гостинниці", в доляих відносяться закиди згаданого отвертого листа, то справа ця вже від самого початку введення в життя підприємства „Народної Гостинниці" спричиняла її Управі найбільші клопоти й трудности. Надзірна Рада і Дирекція завсіди змагали до того, щоби підприємство каварні і ресторану віддати в українські руки, та на жаль, всякі спроби в цім напрямі кінчились фіяском та матеріяльною стратою як для Товариства, так і для дотичних підприємців. Нпр. після уступлення в 1913 році Вп. Королькової з великими стратами, „Нар. Гостинниця" змушена була через кілька місяців проводити ресторан і каварню у власнім заряді зі стратою кількананять тисяч корон.

В часі війни підприємець покинув зовсім інтерес, а льокаль каварні і ресторану зареквірували австрійські а потім польські війська. Знаний у Львові промисловець Фр. Мошкович підняв звільнити льокаль від реквізиції польського війська, коли „Народна Гостинниця" його йому віддасть в наєм. Управа мусіла згодитись на те, тимбільше, що він прибрав був до спілки двох українців. Опісля однак виступили вони зі спілки, а Мошкович приняв собі на тихого спільника теперішнього наємця Ціммермана. Так як Мошкович сам особисто не вів підприємства, то Управа згодилася на це вступлення тим більше, що Ціммерман дав ліпші услівя, а Мошкович підлягаючи охороні льокаторів був би і так дальше вів підприємство через Ціммермана як свого адміністратора.

Надзірна Рада признає, що каварня не є ведена у відповідний спосіб, одначе констатує, що „Нар. Гостинниця" вже від кількох літ старається за розвязання найму, але — як досі — безуспішно, а то з причини обовязуючого закону про охорону льокаторів, який авторам листу — самим майже адвокатам, чейже добре повинен бути відомий. Коли один процес випав для „Н. Гостинниці" некорисно, доручила її Управа новому синдикови адвокатови д-рови В. Охримовичеви внесення нового позву на розвязання найму, і цей новий процес ведеться в суді вже від кількох місяців.

Признаючи, що каварня не є належито ведена, мусимо рішучо застерегтися, буцімтоби ця каварня була „норою", бо інакше Вп. Читачі необзнайомлені з фактичним станом могли би думати, що гостям нашого готелю грозить якась небезпека або неприємність від тої „нори". Одночасно мусимо сконстатувати, що в теперішній каварні „Нар. Гостинниці" буває богато наших поважаних громадян з частина її гостями є також деякі з Вп. Панів, підписаних на згаданім „Листі до Редакції".

Із цього фактичного стану виходить ясно, що публікування згаданого отвертого листа було щонайменше зайвим, коли не просто шкідливим для нашої інституції, бож автори могли дуже легко поінформуватися про дійсний стан справи, а щонайменше спрямувати свого листа до Надзірної Ради, не потребуючи оголошувати його друком.

Вкінці зі здивуванням констатуємо, мовби невластиве ведення каварні мало відстрашувати гостей від готелю. Готель „Народної Гостинниці" є взірцево ведений, що стверджують при кожній нагоді найвибагливіші навіть чужинці і свої, що стверджують також і дотичні власти, які зачислили його до категорії першорядних готелів у Львові. Готель „Народної Гостинниці" тішиться тому великою фреквенцією, та на жаль, переважно чужа публика, бо Шановні Автори воліють заїздити до чужих — і то навіть до неіснуючих у Львові гостинниць — таких як н. пр. згаданий ними в листі „Готель Французький", котрий від восьми літ зовсім не істнує. — У Львові, дня 21. грудня 1927. — За Надзірну Раду „Народної Гостинниці" у Львові:

Роман Сосновський,
голова.
Д-р Ярослав Олесницький,
секретар.

ПОДЯКА.

По одержанню лікарського диплому складаю цею дорогою щиру подяку Високоповажаним Панам Професорам лікарського виділу Українського Університету у Львові за їх безкорисну працю на нашій Високій Школі, де слухаючи їх цінних викладів, осягнув я відвагу до дальших медичних студій, зложивши перший медичний ригороз.

Рівнож дякую щиро всім Високоповажним ПП. Добродіям, які мені чи то морально чи матеріяльно колинебудь помогли до осягнення моєї цілі.

Д-р Яків Якубівський.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мухоїд. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.